

Energiklagenemnda

Energiklagenemndas avgjørelse 23. september 2022

Sak: 2022/0723

Klager: A

Klagemotpart: B AS

Saken gjelder: *Klage over Reguleringsmyndigheten for energis vedtak hvor det ble fastslått at B AS hadde fastsatt tariff for ikke-fjernavleste måleverdier i tråd med kontrollforskriften § 17-9. Klager bestred at nettselskapet kunne kreve inn gebyr for ikke-fjernavleste måleverdier, og viste blant annet til brudd på informasjonsplikten, og at gebyret måtte anses som en dobbeltbetaling for en primærtjeneste nettselskapene er pålagt å utføre. Klagen ble ikke tatt til følge og Energiklagenemnda stadfestet Reguleringsmyndigheten for energis vedtak.*

Energiklagenemndas medlemmer:

Henrik Bjørnebye, Helle Grønli og Morten Sundt

1 Sakens bakgrunn

- (1) Reguleringsmyndigheten for energi (heretter «RME») fattet 2. november 2021 vedtak om at B AS kunne fastsette tariff for ikke-fjernavleste måleverdier og at tariffen var fastsatt i henhold til forskrift om økonomisk og teknisk rapportering, inntektsramme for nettvirksomheten og tariffen av 11. mars 1999 nr. 302 (kontrollforskriften) § 17-9.
- (2) Saken ble brakt inn som en uenighetssak for RME av A (heretter klager) den 18. august 2021. Klager mente at nettselskapet B AS (heretter klagemotpart) krevde ham for et ulovlig gebyr. RMEs kompetanse til å avgjøre uenighetssaker er regulert i forskrift av 24. oktober 2019 nr. 1413 om nettregulering og energimarkedet (NEM) § 4-13.
- (3) RME ba klagemotparten om informasjon om deres tariff for ikke-fjernavleste måleverdier i brev datert 14. september 2021. Det ble påpekt at klagemotparten på nettsiden hadde oppgitt at tariffen var satt til kroner 1760 inklusiv mva. årlig, mens standardbeløpet etter kontrollforskriften § 17-9 er kroner 1500 eksklusiv mva. RME påpekte at dersom klagemotparten skulle ha tariffen, måtte denne være kroner 1875 inklusiv mva.
- (4) I e-post datert 14. september 2021 besvarte RME klagers henvendelse. RME viste til kontrollforskriften § 17-9 og redegjorde for at bestemmelsen ga nettselskapene adgang til å kreve tariff for ikke-fjernavleste måleverdier. Klager svarte på RMEs e-post den

Postadresse

Postboks 511 Sentrum
5805 Bergen

Besøksadresse

Zander Kaaes gate 7
5015 Bergen

Tlf.: 55 19 30 00

E-post: post@knse.no

20. september 2021. Her presiserte klager at hans henvendelse skulle tolkes som en klage på nettselskapet og at han ønsket saken behandlet.

- (5) RME sendte ut forhåndsvarsel datert 23. september 2021, med frist for merknader innen 5. oktober 2021. Klagemotparten kommenterte klagen i e-post datert 28. oktober 2021. Klagemotparten forklarte at gebyrbeløpet «ved en inkurie» var satt til feil sats på nettsiden, men at selskapet hadde fakturert kundene etter standardbeløpet i forskriften. Feilen var rettet.
- (6) RME fattet vedtak i saken 2. november 2021, med følgende konklusjon:

«RME vurderer at [B] kan fastsette tariff for ikke-fjernavleste måleverdier. [B] har fastsatt tariffen i henhold til forskrift om kontroll av nettvirksomhet § 17-9.

[B] har tidligere oppgitt et lavere beløp på sine nettsider enn de har tariffert sine kunder, og dermed ikke overholdt informasjonsplikten i forskrift om kontroll av nettvirksomhet § 13-5 tredje ledd. Dette forholdet er rettet 28. oktober 2021.

[B] har ikke brutt reglene om etterskuddsfakturering i avregningsforskriften § 7-1a annet ledd. Tariff for ikke-fjernavleste måleverdier etter § 17-9 kan faktureres uavhengig av når nettselskapet utfører aktiviteter knyttet til å håndtere og kontrollere måleverdier som ikke er fjernavleste.»
- (7) Klager påklagde vedtaket 23. november 2021. Klager var enig i at klagemotparten kunne fastsette en tariff etter kontrollforskriften § 17-9, men mente at han ikke kunne faktureres uten at klagemotparten dokumenterte hvilke kostnader tariffen inneholdt.
- (8) I brev datert 17. januar 2022 orienterte RME klagemotparten om at vedtaket var påklaget, og satte frist for å uttale seg til 28. januar 2022. Klagemotparten kommenterte saken i brev datert 27. januar 2022.
- (9) RME vurderte klagen, men konkluderte med at den ikke ga grunnlag for å endre eller oppheve vedtaket, jf. lov om behandlingsmåten i forvaltningssaker av 10. februar 1967 (forvaltningsloven) § 33. Klagen og sakens dokumenter ble oversendt Energiklagenemnda ved RMEs innstilling datert 10. mai 2022.
- (10) Klager og klagemotpart har i brev datert 11. mai 2022 fått informasjon om saksgangen for Energiklagenemnda og frist til å inngi kommentarer til RMEs innstilling i saken eller andre merknader.
- (11) Energiklagenemnda avholdt nemndsmøte i saken 23. september 2022.

2 Reguleringsmyndigheten for energis vedtak

- (12) I vedtaket legger RME til grunn at saken knytter seg til to forhold som ikke tidligere er behandlet:
 - Klagemotparten har ikke lov til å forhåndsfakturere avlesningsgebyr hos klager, da han ikke har bestilt denne tjenesten. Han finner det også uklart hva som menes med «forhold på kundens side» i kontrollforskriften § 17-9.

- Gebyret klagemotparten har fastsatt er ikke hjemlet i lov eller forskrift og inkluderer kostnader som allerede er dekket gjennom det ordinære fastleddet i tariffen.
- (13) I sin vurdering viser RME innledningsvis til at saken gjelder spørsmål om lovligheten av den tariffen som klagemotparten fakturerer klager fra og med februar 2021, og om klagemotparten har brutt reglene om fakturering i avregningsforskriften § 7-1a annet ledd.
- (14) RME fastslår at klagemotparten har hjemmel i kontrollforskriften § 17-9 til å fastsette tariff for ikke-fjernavleste måleverdier. At klager ikke vil ha AMS-måler (avansert måle- og styringssystem) med aktiv kommunikasjonsenhet er å anse som et «forhold på kundens side», og klagemotparten kan fastsette tariff for ikke-fjernavleste måleverdier. Kontrollforskriften § 17-9 stiller ikke krav om at kunden har bestilt tjenesten særskilt. Når klagemotparten først har vurdert det som hensiktsmessig med tariff, må tariffen gjelde for alle kunder som ikke har fjernavlest måler.
- (15) Videre presiserer RME at tariffen skal settes til 1500 kroner eksklusiv merverdiavgift per år, jf. kontrollforskriften § 17-9. På den ene siden skal standardbeløpet sikre at kunder uten fjernavlesing ikke får urimelig høy tariff. På den andre siden skal standardbeløpet legges til rette for at disse kundene bidrar til å dekke den merkostnaden nettselskapet har ved å håndtere og kontrollere slike måleverdier. Inntekten fra tariffen skal komme til fradrag i beregningsgrunnlaget for den ordinære nettleien, slik at kunden ikke vil betale for den samme kostnaden flere ganger. Standardbeløpet kan ikke justeres av nettselskapet. Det er opp til nettselskapet å vurdere hvordan de vil kontrollere måleverdiene, men nettselskapet er ansvarlig for at målepunkt blir målt og avlest minimum en gang i kalenderåret.
- (16) RME påpeker at klagemotparten i merknader til varsel om vedtak har bekreftet og dokumentert at nettselskapet har fakturert de aktuelle nettkundene standardbeløpet på tariffen fastsatt i forskriften. RME kan derfor ikke finne at selskapet har brutt bestemmelsene i kontrollforskriften § 17-9.
- (17) Ettersom klagemotparten hadde oppgitt feil beløp for tariffen på sine nettsider, kom RME i sitt vedtak til at klagemotparten hadde brutt informasjonsplikten etter kontrollforskriften § 13-5. Forholdet ble rettet 28. oktober 2021, og RME skriver i sitt vedtak at de ikke ser behov for videre oppfølging av forholdet.
- (18) RME legger til grunn at tariffen for ikke-fjernavleste måleverdier etter kontrollforskriften § 17-9 er et standardbeløp som skal bidra til å dekke et snitt av merkostnadene nettselskapene har ved å håndtere og kontrollere måleverdier som ikke er fjernavleste. Den enkelte kunden betaler for sin del av merkostnaden nettselskapet har knyttet til denne kundegruppen, ikke for en enkelt aktivitet som nettselskapet utfører. Nettselskapet skal forholde seg til at tariffen skal faktureres etterskuddsvis, og på hver faktura eller sjeldnere, men minst hver tredje måned, jf. avregningsforskriften § 7-1a annet ledd. Faktureringen er imidlertid ikke avhengig av når nettselskapene utfører aktiviteter knyttet til å håndtere og kontrollere ikke-fjernavleste måleverdier. Klagemotparten har oppgitt at tariffen etter § 17-9 faktureres hver måned. RME finner ikke at klagemotparten bryter reglene om fakturering i avregningsforskriften § 7-1a annet ledd.

3 Partenes anførsler

3.1 Klagers anførsler

- (19) Klager har i det vesentlige anført:
- (20) Klager er enig i at et nettselskap *kan* fastsette tariff etter kontrollforskriften § 17-9. Klager anfører imidlertid at klagemotparten må dokumentere hvilke merkostnader tariffen inneholder. Kontrollforskriften § 13-5 oppstiller en informasjonsplikt for nettselskapene, og nettselskapene «plikter på forespørsel og innen rimelig tid å gi kunder informasjon om beregningsgrunnlaget for egne tariffer og beregningen av tariffene for de ulike kundegrupper». Klagemotparten har ikke dokumentert beregningsgrunnlaget for tariffen etter § 17-9.
- (21) RME har basert avgjørelsen sin på kontrollforskriften § 17-9. Klager anfører at vurderingen skulle tatt utgangspunkt i kontrollforskriften § 14-2 første ledd bokstav a om beregning av fastledd, sammenholdt med avregningsforskriften § 3-3, som viser at måleravlesning er en primærtjeneste for nettselskapet som skal dekkes av fastleddet. Når klagemotparten fakturerer klager for tariffen etter § 17-9 uten å redusere fastleddet, innebærer dette en ulovlig dobbeltbetaling. De kostnadene som kreves inn etter kontrollforskriften § 17-9 dekkes allerede av fastleddet. Før innføringen av AMS klarte klagemotparten å levere den samme måleravlesningstjenesten med dekning i et fastledd på 1875 kroner. At klagemotparten ikke har merkostnader knyttet til ikke-fjernavleste måleverdier, styrkes av at klagemotparten har tilbakebetalt gebyrbeløpet for 2019 og 2020 som ble fakturert etter kontrollforskriften § 17-6.
- (22) Klager anfører at klagemotparten ikke kan kreve tariff etter kontrollforskriften § 17-9 på bakgrunn av at nettselskapet har kostnader ved å opprettholde to systemer samtidig. Dette inngår i det ordinære driftsansvar til nettselskapet. Klager har fått bekreftet av Elhub at prosessene for manuelt avleste målepunkter er automatiserte. Klagemotparten kan ikke dokumentere at de må håndtere og verifisere måleverdiene manuelt, og de har dermed ikke grunnlag for å kreve tariff etter § 17-9.
- (23) Klager anfører videre at klagemotparten ikke har utført fysisk stedlig kontrollavlesning av klagers måler for kalenderåret 2021. Klagemotparten tar dermed betaling for tjenester de ikke har utført. Klager anfører at dette også er forhåndsfakturering i strid med avregningsforskriften § 7-1a.
- (24) Kontrollforskriften § 17-9 må leses i sammenheng med § 17-4, som slår fast at nettselskapet kan kreve betaling som dekker kostnadene når «kunden ber om tjenester som normalt ikke kan forventes levert». AMS-måler er et tilbud som klager ikke er pliktig til å ta imot. Klagemotparten kan ikke oppstille et krav om legeattest for fritak fra AMS-måler, fordi klagemotparten ikke har behandlingsgrunnlag for å behandle helseopplysninger. Datatilsynet behandler en pågående klagesak som gjelder disse spørsmålene.
- (25) Klager har ikke bestilt en særskilt tjeneste fra klagemotparten og viser til at måleravlesning er en primærtjeneste for nettselskapene, jf. avregningsforskriften § 3-3. Nettselskapene er pliktige å tilby kundene måleravlesning og klagemotparten kan derfor ikke høres med at avlesning av ikke-fjernavleste måleverdier er en særskilt tjeneste. Klager viser til at han leser av og sender inn måleverdier hver måned.

- (26) Klager påpeker videre at ordlyden i § 17-9 gjelder måleverdier som ikke er «fjernavleste». I funksjonskravene til AMS-målere i avregningsforskriften § 4-2 heter det imidlertid at måleverdiene ved AMS-målere oversendes automatisk. Det er stor forskjell på fjernavlesning og automatisk avlesning. Dersom AMS-målere er automatisk avleste, er de ikke fjernavleste, og brukere av AMS-målere kan også belastes med tariffen etter § 17-9.
- (27) Klager viser til at nettselskapene har en plikt til å installere AMS i alle målepunkter i sitt konsesjonsområde, men at det i nettleieavtalen ikke er tatt inn et avtalevilkår som eksplisitt gjelder kundens plikt til å bytte til AMS-måler. Klager anfører at det er urimelig å måtte betale gebyr for noe en ikke er forpliktet til å ta imot.
- (28) Klager mener at klagemotpartens fakturering av gebyret er i strid med markedsføringsloven § 11 første ledd bokstav a som forbyr å kreve betaling for tjenester og andre ytelser uten etter avtale. Det foreligger en saksbehandlingsfeil fordi RME ikke har vurdert om gebyret og kontrollforskriften § 17-9 er i strid med markedsføringsloven § 11.
- (29) Klager viser til at forbrukerrettigheter ikke blir ivaretatt av verken RME eller nettselskapene. RME kan heller ikke vedta regler som kommer i konflikt med annet regelverk. Klager har vært i kontakt med Forbrukerrådet og Forbrukertilsynet, men har blitt henvist til NVE/RME. I forbindelse med et tidligere avvisningsvedtak har RME bedt klager klage til Elklagenemnda. Elklagenemnda er ikke et nøytralt klageorgan, og ivaretar ikke klagers rettssikkerhet.

3.2 Klagemotparts anførsler

- (30) Som nettselskap har klagemotparten en plikt til å installere AMS hos sine nettkunder, jf. avregningsforskriften § 4-1. Klagemotparten har rett til å belaste anlegg med ikke-fjernavleste måleverdier med en tariff i henhold til standardbeløpet i kontrollforskriften § 17-9. Etter vedtakelsen av § 17-9 har nettselskap ikke lenger en dokumentasjonsplikt når det gjelder beregningsgrunnlaget av tariffen, fordi dette er standardisert.
- (31) Klagemotparten fremholder at de fakturerer for tariffen hver måned, og mener at dette ut fra forvaltningspraksis hos RME ikke bryter reglene for fakturering i avregningsforskriften § 7-1a annet ledd.
- (32) Tariffen kan ikke anses for å være en dobbeltbetaling, fordi den skal dekke de merkostnadene et nettselskap har knyttet til målere uten kommunikasjonsmodul.

4 Klagenemndas vurdering

- (33) Saken gjelder As klage over RMEs vedtak om at B AS har fastsatt tariff for ikke-fjernavleste måleverdier i tråd med kontrollforskriften § 17-9. Klager bestrider at nettselskapet kan kreve inn gebyr for ikke-fjernavleste måleverdier, og viser blant annet til brudd på informasjonsplikten, og at gebyret må anses som en dobbeltbetaling for en primærtjeneste nettselskapene er pålagt å utføre.
- (34) Energiklagenemnda bemerker innledningsvis at nemnda behandler klager over enkeltvedtak truffet av RME med hjemmel i energiloven og naturgassloven, jf. forskrift om Energiklagenemnda § 1. Spørsmål knyttet til brudd på markedsføringsloven § 11 og

Elklagenemndas nøytralitet som klageorgan faller utenfor Energiklagenemndas myndighetsområde.

- (35) Det følger av avregningsforskriften § 4-1 at nettselskapene plikter å installere AMS i hvert målepunkt, med mindre installasjonen er til vesentlig og dokumenterbar ulempe for sluttbruker. Det er ikke omtvistet i saken at klager har strømmåler uten aktiv kommunikasjonsenhet/AMS.
- (36) Kontrollforskriften § 17-9 regulerer spørsmålet om tariff til dekning av merkostnader ved å håndtere og kontrollere måleverdiene for kunder som ikke har fjernavleste målere. Bestemmelsen trådte i kraft 1. februar 2021 og lyder som følger:

"Nettselskapet kan fastsette tariff til dekning av merkostnader ved å håndtere og kontrollere måleverdiene for kunder som ikke har fjernavlest måler. Dette gjelder kun der manglende fjernavlesning skyldes forhold på kundens side.

Tariff for ikke-fjernavleste måleverdier settes til 1500 kroner eksklusiv merverdiavgift per år."

- (37) Bestemmelsen innfører et standardisert beløp for tariffen for ikke-fjernavleste måleverdier. I RME rapport nr. 8/2020 redegjør RME for at beløpet er satt noe lavere enn det nettselskapene selv fastsatte etter kontrollforskriften § 17-6. Det fremgår at RME vurderte at kunder uten fjernavlesning ikke skulle få en urimelig høy tariff for ikke å benytte standardsystemet for avlesning og oversendelse. Samtidig ble det vektlagt at disse kundene skal bidra til å dekke merkostnadene nettselskapene har ved å håndtere og kontrollere slike måleverdier, slik at disse ikke blir veltet over på de andre kundene.
- (38) Tariffen kan kun kreves der manglende fjernavlesning skyldes forhold på kundens side. Både tilfeller hvor kunder har fått fritak fra AMS og tilfeller hvor kunde motsetter seg slik installasjon uten å ha fått fritak er ment omfattet, jf. RME rapport nr. 8/2020 side 21. Slik saken er opplyst legger nemnda til grunn at det er klager som ikke har ønsket å få installert AMS-måler, og at den manglende fjernavlesningen derfor skyldes «forhold på kundens side», jf. kontrollforskriften § 17-9.
- (39) Klager har anført at han ikke har plikt til å installere AMS og at klagemotparten ikke kan oppstille et krav om legeattest for fritak fra AMS-måler. Klager har vist til at klagemotparten ikke har behandlingsgrunnlag for å behandle helseopplysninger.
- (40) Energiklagenemnda er enig med klager i at det er nettselskapene som etter ordlyden i avregningsforskriften § 4-1 første ledd har en plikt til å installere AMS. Det følger direkte av bestemmelsen at «[n]ettselskapet skal sørge for» installasjonen av AMS. Nettselskapenes plikt gjelder imidlertid installasjon i «hvert enkelt målepunkt», noe som inkluderer målepunkt som er knyttet til nettkundenes private hjem. Nettselskapenes plikt til å installere AMS-målere i hvert enkelt målepunkt må nødvendigvis medføre at kunden må motta en slik måler, med mindre en av unntaksreglene i bestemmelsens andre ledd kommer til anvendelse. Plikten som nettselskapene har etter avregningsforskriften § 4-1 første ledd må også sees i lys av avregningsforskriften § 3-1 som fastslår at sluttbruker plikter å gi nettselskapet i sitt område adgang til måleren. Dette ble også fastslått i Energiklagenemndas sak 2021/1991. Hva gjelder spørsmålet om behandlingsgrunnlag har Datatilsynet konkludert med at nettselskapenes mottak av legeerklæringer ikke er i strid med personvernregelverket. I likhet med Datatilsynet

legger nemnda til grunn at nettselskapene etter mottak av slik informasjon må følge gjeldende regelverk knyttet til oppbevaring av personopplysninger. Det er opplyst til nemnda at saken er påklaget til Personvernemnda.

- (41) Klager har videre anført at måleravlesning er en primærtjeneste for nettselskapet som skal dekkes av fastleddet. Når klagemotparten fakturerer klager for tariffen etter § 17-9 uten å redusere fastleddet, innebærer dette en ulovlig dobbeltbetaling.
- (42) Manuell avlesning må betegnes som en særskilt tjeneste som normalt ikke ytes nettselskapenes kunder. Denne tariffen kunne tidligere kreves etter kontrollforskriften § 17-6 og nemnda viser her til nemndas tidligere vedtak, blant annet sak 2021/969. I dag er denne tariffen direkte regulert i kontrollforskriften § 17-9. Nemnda viser her også til RMEs vedtak hvor det fremgår at inntekten fra tariffen skal komme til fradrag i beregningsgrunnlaget for den ordinære nettleien, slik at kunden ikke vil betale for den samme kostnaden flere ganger.
- (43) Klager har anført at klagemotparten må dokumentere hvilke merkostnader tariffen inneholder og har vist til reglene om informasjonsplikt i kontrollforskriften § 13-5.
- (44) Det er fastsatt et standardbeløp i kontrollforskriften § 17-9 og etter nemndas syn må det være en klar forutsetning at plikten til å informere sluttkunden om beregningsgrunnlaget ikke gjelder ved fastsettelse av en slik standardisert tariff. I RME rapport nr. 8/2020 har RME pekt på at prinsippene for utforming av punkttariffer i kontrollforskriften § 13-1 ikke kommer til anvendelse når en fastsetter et standardbeløp og i forlengelsen av dette er heller ikke informasjonsplikten i § 13-5 relevant hva gjelder beregningsgrunnlaget. Nemnda bemerker også at standardbeløpet er satt noe under det nivået nettselskapene selv har fastsatt tariffen til tidligere, da med tanke på at kunder uten fjernavlesning ikke skal få en urimelig høy tariff.
- (45) Klager har anført at Elhubs prosesser for manuelt avleste målepunkter er automatiserte og at klagemotparten ikke kan dokumentere at de må håndtere og verifisere måleverdiene manuelt, og derfor ikke har grunnlag for å kreve tariff etter § 17-9. Videre har klager også anført at klagemotparten ikke har utført fysisk stedlig kontrollavlesning av klagers måler for kalenderåret 2021. Klager mener at dette er forhåndsfakturering i strid med avregningsforskriften § 7-1a.
- (46) Nemnda viser til at det er en forutsetning etter ordlyden i kontrollforskriften § 17-9 at det skal dreie seg om merkostnader ved å håndtere og kontrollere måleverdiene for kunder som ikke har fjernavlest måler. Tariffen er et standardbeløp som skal bidra til å dekke et snitt av merkostnadene nettselskapet har ved å håndtere og kontrollere måleverdier som ikke er fjernavleste. I likhet med RME viser nemnda til at det er opp til nettselskapet å vurdere hvordan de vil kontrollere måleverdiene, men at nettselskapet er ansvarlig for at målepunkt blir målt og avlest minimum en gang i kalenderåret. Det er opp til nettselskapet å vurdere om årlig stedlig kontroll er nødvendig for å oppfylle dette kravet. Den enkelte kunde betaler ikke for en enkelt aktivitet nettselskapet utfører, men for sin del av merkostnaden nettselskapet har knyttet til denne kundegruppen.
- (47) Nemnda viser i likhet med RME til at nettselskapet skal forholde seg til at tariffen skal faktureres etterskuddsvis, og på hver faktura eller sjeldnere, men minst hver tredje måned, jf. avregningsforskriften § 7-1a annet ledd. Dette gjelder uavhengig av når nettselskapene utfører aktiviteter knyttet til å håndtere og kontrollere måleverdier som

ikke er fjernavleste. På bakgrunn av den informasjonen nemnda har fått i saken finner en ikke at klagemotparten har brutt reglene om fakturering i avregningsforskriften § 7-1a annet ledd.

(48) Klagenemnda finner etter dette at klagen ikke fører frem.

5 Vedtak

(49) Energiklagenemnda fatter etter dette følgende vedtak:

1. Klagen tas ikke til følge.

2. Vedtak [...] fattet av Reguleringsmyndigheten for energi 2. november 2021 stadfestes.

Vedtaket er endelig og kan ikke påklages, jf. forvaltningsloven § 28 tredje ledd.

Vedtaket er enstemmig.

Oslo, 23. september 2022

Henrik Bjørnebye
Nemdsmedlem

Morten Sundt
Nemndsmedlem

Helle Grønli
Nemndsmedlem

Dokumentet er godkjent elektronisk